

# Uloga specijalne bolničke knjižnice u znanstvenom radu i produkciji matične ustanove - iskustva knjižnice KBC "Sestre milosrdnice"

---

Ramljak, Gordana

Source / Izvornik: **13. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica - Knjižnice: kamo i kako dalje?, 2014, 105 - 116**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:220:804382>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**



Repository / Repozitorij:

[Repository of the Sestre milosrdnice University Hospital Center - KBCSM Repository](#)

**ULOGA SPECIJALNE BOLNIČKE KNJIŽNICE U  
ZNASTVENOM RADU I PRODUKCIJI MATIČNE  
USTANOVE – ISKUSTVA KNJIŽNICE KBC „SESTRE  
MILOSRDNICE“**

**THE ROLE OF A HOSPITAL LIBRARY IN SCIENTIFIC  
RESEARCH AND PRODUCTIVITY OF ITS INSTITUTION –  
EXPERIENCE OF THE “SESTRE MILOSRDNICE”  
UNIVERSITY HOSPITAL CENTER MEDICAL LIBRARY**

*Gordana Ramljak*

gordana.ramljak@kbcsm.hr

Knjižnica Kliničkog bolničkog centra „Sestre milosrdnice“, Zagreb

UDK / UDC 021.4:001.81

025.4.036:004.78

026.07:61(497.5Zagreb)

614.2(497.5Zagreb)

021.1

Izvorni znanstveni rad / Original scientific paper

*Sažetak*

KBC „Sestre milosrdnice“ (KBCSM), jedna od najstarijih i najvećih zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj, nastavna je baza sedam fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Uz projekte Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, u KBCSM provode se međunarodna klinička istraživanja. Djelatnici KBCSM stalno objavljuju veliku količinu radova u znanstvenim časopisima te su autori, koautori i urednici mnogih znanstvenih knjiga. Knjižnica KBCSM organizirana je kao mreža knjižnica na tri lokacije. Podrška Knjižnice znanstvenom radu – produkciji djelatnika KBCSM ostvaruje se kroz stalnu nabavu građe te kroz različite knjižnične usluge, a od lipnja 2011. godine posebna se pažnja poklanja poučavanju korisnika. Osim toga, Knjižnica pruža potporu i izdavačkoj djelatnosti kroz rad u uredništvu časopisa čiji je izdavač KBCSM – *Acta Clinica Croatica*, *Libri Oncologici* i *Alcoholism*. Nedovoljno knjižničnih djelatnika otežava proširivanje usluga i načina potpore znanstvenom i istraživačkom radu djelatnika KBCSM. Jačanje uloge Knjižnice KBCSM u znanstvenoj produkciji matične ustanove i doprinosu djelatnika KBCSM afirmaciji znanosti kao društvenoj vrijednosti moguće je ostvariti kroz poučavanje djelatnika KBCSM u evidentiranju znanstvene produkcije kao i u informiranju javnosti o istraživačkim aktivnostima znanstvenika i znanstvenih ustanova. U ostvarivanju ovih ciljeva, uz veći broj knjižničnih djelatnika, potrebna je inovativna suradnja Knjižnice KBCSM s bolničkim i drugim specijalnim i visokoškolskim knjižnicama te Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

*Ključne riječi:* bolničke knjižnice, evidencija znanstvene produkcije, znanstveni rad, znanstveno objavljivanje

#### *Summary*

The “Sestre milosrdnice” University Hospital Center (SMUHC), one of the oldest and largest health facilities in the Republic of Croatia, is a teaching hospital affiliated with seven faculties of the University of Zagreb. Numerous international clinical research studies have been conducted in the SMUHC in addition to scientific projects that are supported by the Croatian Ministry of Science, Education and Sports. Over the years, hospital staff members have published a large number of papers in scientific journals, and are authors, co-authors or editors of many scientific books. The SMUHC Medical Library operates at three locations of the Hospital. It supports scientific work and publishing of the hospital staff by continuous acquisition of biomedical books and journals (both foreign and Croatian) and through various library services. Special attention is being given to user education since June 2011. The Library also supports publishing of the three journals published by the SMUHC – *Acta Clinica Croatica*, *Libri Oncologici* and *Alcoholism*. A shortage of library staff does not allow expansion of library services and support to teaching and scientific research staff. The role of SMUHC Medical Library in scientific research and productivity along with the contribution of hospital staff to promotion and affirmation of science as a social value can be strengthened by educating SMUHC medical staff in how to record their scientific data and inform the public about their research activities. To accomplish all this, innovative cooperation of the SMUHC Medical Library with hospital libraries, other special and academic libraries and the Croatian National and University Library is mandatory along with the increased number of hospital librarians.

*Keywords:* hospital libraries, publication count, scientific publishing, scientific research, scientific writing

### **Struktura i djelatnost Kliničkoga bolničkog centra „Sestre milosrdnice“**

Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“ (KBCSM) osnovan je 1846. godine i jedna je od najstarijih i najvećih zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj. Temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske, Kliničkoj bolnici „Sestre milosrdnice“, sa sjedištem u Zagrebu, Vinogradska cesta 29, 20. srpnja 2010. godine pripojene su Klinika za dječje bolesti Zagreb, Klinika za tumore Zagreb i Klinika za traumatologiju Zagreb. U svibnju 2012. izdvojena je Klinika za dječje bolesti pa tako KBCSM posluje na tri lokacije u Gradu Zagrebu (Vinogradska cesta 29, Draškovićeve ulica 19 i Ilica 197). Petnaest klinika i šest zavoda od kojih su tri klinička, ljekarna i Institut za klinička medicinska istraživanja obavljaju zdravstvenu, nastavnu i znanstvenu djelatnost, a stručno administrativne i druge poslove obavljaju stručne službe. Knjižnica KBCSM organizirana je kao mreža knjižnica na tri lokacije.

Na dan 31. prosinca 2012. KBCSM je imala 863 kreveta i oko 3.500 djelatnika, od čega oko 2.500 zdravstvenih djelatnika i zdravstvenih suradnika. Na sve tri lokacije zaposleno je 665 zdravstvenih djelatnika s visokom stručnom spremom (liječnika,

biokemičara, med. tehničara i fizioterapeuta), 446 zdravstvenih djelatnika s višom stručnom spremom, 60 zdravstvenih suradnika s visokom stručnom spremom (defektologa, biologa, biotehnologa, citogenetičara, nutricionista, socijalnih radnika, farmaceuta, fizičara, kemičara, pedagoga, logopeda, psihologa), 85 nezdravstvenih djelatnika s visokom ili višom stručnom spremom (pravnici, inženjeri, ekonomisti, itd.), 1.200 medicinskih sestara i tehničara, a ostalo su nezdravstveni djelatnici sa srednjom i nižom stručnom spremom (tehnički, administrativni, pomoćni djelatnici).

Na dan 31. prosinca 2012. znanstveni stupanj (magistar ili doktor znanosti) ima ukupno 281 djelatnik. KBCSM nastavna je baza Stomatološkog, Medicinskog, Farmaceutsko-biokemijskog, Prirodoslovno-matematičkog, Filozofskog, Edukacijsko-rehabilitacijskog i Kineziološkog fakulteta u Zagrebu, Zdravstvenog veleučilišta te srednjih medicinskih škola u Zagrebu. Velik broj zdravstvenih djelatnika su nastavnici Medicinskih fakulteta u Osijeku, Rijeci, Splitu i Mostaru te u nekoliko srednjih i visokih škola odnosno veleučilišta u i izvan Zagreba. U znanstveno-nastavnom zvanju ukupno je 100 djelatnika, od čega 2 akademika, 24 redovna profesora, 34 izvanredna profesora, 40 docenata i jedan asistent. Nastavna zvanja na visokim školama i veleučilištima ima 49 djelatnika. Znanstvena zvanja ima 135, a stručno zvanje primarijus ima 105 djelatnika. Specijalističko usavršavanje mladih liječnika postoji više od sto godina.

Uz projekte Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta stalno se provode međunarodna istraživanja. Institut za klinička medicinska istraživanja osnovan 1989. godine pruža podršku glavnim istraživačima i suradnicima u kliničkim studijama koje se provode u KBCSM. U tijeku je oko 15 znanstvenih projekata. U bolnici djeluje sedamnaest referentnih centara Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske.

U slavnoj prošlosti ove bolničke ustanove ističu se dr. Theodor Wickerhauser, dr. Miroslav Čačković i dr. Dragutin Mašek, koji su bili prvi profesori Medicinskog fakulteta u Zagrebu, a dr. Čačković bio je i prvi dekan. U KBCSM djelovali su ili djeluju akademici Ivo Padovan, Vida Demarin, Zvonko Kusić (sadašnji predsjednik HAZU) i mnogi drugi poznati liječnici.

### **Znanstvena produkcija KBC „Sestre milosrdnice“**

Prikupljanje podataka iz međunarodnih indeksnih i citatnih baza podataka o znanstvenoj produkciji cijelog KBCSM-a predstavlja velik izazov zbog promjena u nazivu ove ustanove s jedne strane, a s druge strane zbog različitih oblika naziva ove ustanove koje u svojim radovima koriste njezini djelatnici. Prikupljanje podataka o znanstvenoj produkciji za cijeli KBCSM temeljem podataka o znanstvenoj produkciji bivših i sadašnjih djelatnika također je velik izazov s obzirom na velik broj djelatnika, ali i velik broj radova u časopisima, knjigama i drugim vrstama publikacija.

Od osnutka 1846. godine, Bolnica sestara milosrdnica je nekoliko puta mijenjala naziv. Godine 1948. dobila je naziv Opća bolnica Dr. Mladen Stojanović, a 1971. godine postaje Klinička bolnica „Dr. Mladen Stojanović“. Godine 1991. bolnici se vraća

njezino izvorno ime pa njezin naziv glasi Klinička bolnica „Sestre milosrdnice“,<sup>1</sup> a 2011. godine dodijeljen joj je naziv Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“.

Različite oblike naziva KBCSM najbolje ilustrira primjer akademkinje Vide Demarin za razdoblje od 2008. do 2012. godine. U tom je razdoblju u bazama Web of Science (SCI Expanded, SSCI, A&HCI) i Current Contents uvršteno 177 radova ove znanstvenice, u kojim je njezina matična ustanova navedena pod 16 različitih oblika: UNIV HOSP SESTRE MILOSRDNICE (38), SESTRE MILOSRDNICE UNIV HOSP CTR (21), SESTRE MILOSRDNICE UNIV HOSP (16), UNIV HOSP (12), UNIV HOSP CTR SESTRE MILOSRDNICE (11), DEPT CLIN NEUROL (7), UNIV HOSP SISTERS MERCY (4), UNIV HOSP SESTRE MILOSRDNICE ZAGREB (3), SESTRE MILOSRDNICE UNIV (2), ZAGREB EPILEPSY CTR (2), MINIST HLTH REPUB L CROATIA, REFERRAL CTR HEADACHE, REFERRAL CTR NEUROVASC DISORDERS, UNIV DEPT NEUROL (1), UH SESTRE MILOSRDNICE (1), UNIV DEPT NEUROL (1), UNIV HOSP SESTRE MILOSRDNI (1) i UNIV HOSP SORRORES MISERICORDIAE (1).

Zdravstveni djelatnici – kliničari u znanstveno-nastavnim ili nastavnim zvanjima – često u svojim radovima primarno navode pripadnost visokoškolskoj ustanovi, a ne kliničkoj ustanovi u kojoj su zaposleni većinu radnog vremena. Osim toga, urednici stranih baza podataka u afilijaciju autora često stavljaju nadređeni pojam kao npr., sveučilište, a ne fakultet ili ustanovu u kojoj je zaposlen znanstvenik. To vrijedi ne samo za znanstvenike u KBCSM, nego i znanstvenike iz drugih velikih zdravstvenih ustanova.

Brojčani podaci za produkciju djelatnika KBCSM u indeksnim i citatnim bazama prikazani su u Tablici 1 za razdoblje od 2008. do 2012. godine te od 1995. do 2012. godine.

Tablica 1. Brojčani podaci o znanstvenoj produkciji u indeksnim i citatnim bazama

Indeksna/citatna baza	Broj radova s nazivom ustanove na hrvatskom	Broj radova s nazivom ustanove na engleskom	Broj radova s nazivom ustanove na latinskom
Current Contents	422 (2008.-2012.) 778 (1995.-2012.)	2	1
SCI Expanded	892 (2008.-2012.) 1.491 (1995.-2012.)	4	1
Medline	457 (2008.-2012.) 873 (1995.-2012.)	42	0

Projekt mrežne bibliografije Hrvatska znanstvena bibliografija (Croatian Scientific Bibliography, CROSB I)<sup>2</sup> pokrenut 1996. godine omogućuje uvid u znanstvenu produkciju znanstvenih ustanova odnosno pojedinih znanstvenika, a podatke unose

<sup>1</sup> Klinička bolnica „Dr. Mladen Stojanović“ : Zagreb : 1845-1985. / ur. Vladimir Hudolin. Zagreb : Klinička bolnica „Dr. Mladen Stojanović“, 1985. Str. 7, 45 i 49.

<sup>2</sup> Bibliografija CROSB I. Dostupno na: [http://bib.irb.hr/o\\_projektu](http://bib.irb.hr/o_projektu) [citirano: 2013-06-12].

sami znanstvenici. Knjižničari, računalni i informacijski stručnjaci osiguravaju obrasce, standarde i praćenje cijelog postupka, ali podaci ipak nisu u potpunosti pouzdani niti sveobuhvatni. Naime, ne može se sa sigurnošću utvrditi unose li se baš svi radovi, koriste li svi članovi hrvatske akademske zajednice mogućnost upisa svojih objavljenih radova u ovu mrežnu bibliografiju, neki autori radove unose radove retrogradno tj. unose radove koji su objavljeni i znatno prije pokretanja projekta (npr. u sedamdesetim godinama prošlog stoljeća), a neki to ne čine. Sveobuhvatniji i točniji prikaz skupne produkcije mogao bi se dobiti zbrajanjem podataka po autorima, pod pretpostavkom da svi znanstvenici unose sve svoje znanstvene radove, ali bi to bio vremenski i metodološki puno zahtjevniji postupak. To vrijedi ne samo za podatke o produkciji KBCSM, nego i drugih velikih zdravstvenih ustanova, kao npr. KBC Zagreb.

Usprkos tome, projekt CROSBİ jedina je mrežna bibliografija u Hrvatskoj koja daje uvid u znanstvenu produkciju na razini svih znanstvenih ustanova, za svaku ustanovu zasebno te za svakoga pojedinog autora odnosno znanstvenika koji sudjeluje u stvaranju ove baze.

Brojčani podaci za produkciju djelatnika KBCSM u bibliografiji CROSBİ prikazani su u Tablici 2 za razdoblje od 2008. do 2012. godine te od nepoznate godine do 2012. godine (projekt CROSBİ pokrenut je 1996., ali neki autori unose podatke o radovima objavljenim i nekoliko desetljeća ranije – najstariji rad autora iz KBCSM objavljen je 1972. godine). Prikazana je i produkcija za sadašnje dodatne lokacije KBCSM u Draškovićevoj (Klinika za traumatologiju) i Ilici (Klinika za tumore). Za usporedbu, prikazani su i podaci i za KBC Zagreb, koji broji nešto više djelatnika, a u krajnjem desnom stupcu prikazan je ukupan broj svih radova u ovoj bibliografiji prema podacima iz travnja 2013.

Brojčani podaci prikazani u bibliografiji CROSBİ svjedoče o veličini produkcije djelatnika KBCSM. Brojčani podaci u indeksnim odnosno citatnim bazama također pokazuju da se radi o velikom broju radova, no precizna usporedba prema broju i vrsti znanstvenih radova u bazi CROSBİ i indeksnim/citatnim bazama nije moguća jer obuhvaćena razdoblja nisu u potpunosti ista, postoji problem s oblikom naziva ustanove koji se mijenjao ili ga autori različito navode, a od 2010. godine KBCSM-u pripojene su dvije dotada samostalne klinike. Osim toga, indeksne i citatne baze navode samo znanstvene radove, a ne knjige i ostale vrste znanstvenih radova.

Iz navedenog je posve jasno da prikupljanje podataka o cjelokupnoj produkciji kroz duže razdoblje predstavlja vrlo zahtjevan i složen zadatak, ne samo što se tiče metodologije rada i broja osoba, nego i s obzirom na računalni program i alate potrebne za ovakav poduhvat.

## 13. DANI SPECIJALNIH I VISOKOŠKOLSKIH KNJIŽNICA

Tablica 2. Brojčani podaci o produkciji u mrežnoj bibliografiji CRO-SBI (travanj 2013.)

Vrsta rada	Vinogradska ulica		Draškovićeve ulica		Ilica		KBCSM do 2012.	KBC ZGB do 2012.	CRO-SBI do 2012.
	2008.-2012.	Do 2012.	2008.-2012.	Do 2012.	2008.-2012.	Do 2012.			
Autorske knjige	6	24	0	0	1	3	27	14	7.016
Uredničke knjige	2	15	0	0	1	5	20	9	3.320
Poglavlja u knjizi	88	303	5	5	1	41	349	192	24.507
Udžbenici i skripta	12	44	1	4	2	3	51	69	4.424
Izvorni znanstveni i pregledni radovi u CC časopisima	205	514	23	27	13	43	584	446	30.136
Ostali radovi u CC časopisima	35	204	6	6	5	13	223	219	2.837
Znanstveni radovi u drugim časopisima	145	564	15	15	4	20	599	397	50.032
Ostali radovi u drugim časopisima	146	507	6	34	5	53	594	469	33.882
Kongresno priopćenje (sažeci) u CC časopisu	110	220	4	9	5	9	238	260	2.277
Kongresno priopćenje (sažeci) u ostalim časopisima	206	329	3	8	2	10	347	208	3.796
Radovi u postupku objavljivanja	18	32	4	7	2	2	41	30	2.494
Plenarna izlaganja	34	43	0	0	0	0	43	7	2.329
Objavljena pozvana predavanja na skupovima	60	94	0	0	1	3	97	51	5.333
Znan. radovi u zbornicima skupova s međunarodnom recenzijom	1	34	0	3	0	0	37	35	34.801
Drugi radovi u zbornicima skupova s recenzijom	8	54	0	3	2	10	67	78	16.604
Disertacije	40	75	1	1	2	6	82	45	6.584
Magistarski radovi	5	49	0	2	1	7	58	38	6.561
Patenti	5	6	0	0	0	0	6	1	592

## **Knjižnica KBC „Sestre milosrdnice“**

Knjižnica KBCSM je specijalna bolnička knjižnica koja djeluje kao posebna ustrojbeno jedinica unutar Sektora za opće, pravne i kadrovske poslove. Prvi liječnici ove bolnice, prof. Wickerhauser i njegovi učenici, stvarali su svoje vlastite priručne knjižnice, a Centralna biblioteka bolnice započnje radom 1954. godine. Priključivanjem bolnice pa tako i knjižnice na Hrvatsku akademsku i istraživačku mrežu (CARNet), omogućen je pristup svim važnijim svjetskim znanstvenim bazama podataka kao i elektroničkim zbirka časopisa.

Nakon pripajanja Klinike za traumatologiju Zagreb, Klinike za tumore i Klinike za dječje bolesti Zagreb KBCSM, knjižnična djelatnost se organizira na četiri lokacije. U svibnju 2012. godine izdvaja se Klinika za dječje bolesti pa danas Knjižnica KBCSM djeluje na tri lokacije (Vinogradska 29, Ilica 197 i Draškovićeve 19). Knjižnica u Ilici osnovana je 1969. godine te skuplja, obrađuje i daje na korištenje uglavnom literaturu iz područja onkologije. Knjižnica u Draškovićevoj, osnovana 1979. godine, specijalizirana je za literaturu s područja kirurgije, ortopedije, traumatologije, fizikalne medicine i rehabilitacije te povezanih medicinskih struka. Knjižna se građa klasificira prema Klasifikaciji Nacionalne medicinske knjižnice u SAD-u, a za predmetnu obradu koriste se predmetnice i potpredmetnice tezaurusa MeSH (*Medical Subject Headings*). Na tri lokacije rade tri knjižnična djelatnika: jedan knjižničar s visokom stručnom spremom i dva sa srednjom.

Bogat fond s općom i stručnom referentnom zbirkom, uz pristup elektroničkim bazama podataka pretplaćenim za hrvatsku akademsku i istraživačku zajednicu, omogućuje ispunjavanje temeljne zadaće bolničke knjižnice: potporu stručnom, znanstveno-nastavnom i istraživačkom radu djelatnika KBCSM, ali i vanjskih korisnika (učenici, studenti, stažisti, specijalizanti i djelatnici srodnih ustanova).

## **Podrška Knjižnice znanstvenom radu i produkciji**

Knjižnica pruža podršku znanstvenom radu i produkciji KBCSM stalnom nabavom monografskih i serijskih publikacija vlastitim sredstvima, prikupljanjem informacija iz baza koje nabavlja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) te ostalih elektroničkih izvora, kroz međuknjižničnu posudbu, uslugama tematskih pretraživanja biomedicinskih baza podataka, traženjem podataka o indeksiranosti časopisa u sekundarnim publikacijama (Current Contents, Index Medicus) ili o citiranosti autora, poučavanjem korisnika, kao i sudjelovanjem u uređivanju časopisa koje izdaje KBCSM.

### *Fond knjižnice*

U više od pet desetljeća organizirane knjižnične djelatnosti prikupljen je vrijedan knjižnični fond od oko 10.000 svezaka knjiga te oko 80.000 svezaka časopisa iz svih



područja kliničke medicine, uz specijalizirane fondove s područja ortopedije i traumatologije te onkologije. Početkom ovog stoljeća nastupaju financijske poteškoće pa se nabava smanjuje, osobito što se tiče stranih časopisa (za razdoblje od 2008. do 2010. godine čak se ukida pretplata na strane časopise). Ipak, u 2011. godini pretplaćuje se na 36 stranih časopisa, a u 2012. i 2013. godini ukupno na 24 naslova stranih znanstvenih časopisa za sve lokacije knjižnice. Godišnje se nabavlja tridesetak naslova domaćih časopisa. U doba recesije smanjena je i nabava knjiga, ali još uvijek slijedi potrebe korisnika. U 2011. godini nabavljeno je 613 knjiga, a u 2012. godini 221 knjiga.

#### *Međuknjižnična posudba*

Međuknjižničnom posudbom dobavlja se građa (najčešće članci iz časopisa ili zbornika radova) iz fondova drugih knjižnica u Hrvatskoj te iz inozemnih knjižnica (Centralna medicinska knjižnica u Ljubljani, servis SUBITO<sup>3</sup>). Broj zahtjeva za 2012. godinu prikazan je u Tablici 3.

Tablica 3. Međuknjižnična posudba u 2012. godini – zahtjevi korisnika KBCSM i zahtjevi vanjskih korisnika

Korisnici	Zahtjeva	Riješeni zahtjevi	Neriješeni zahtjevi
KBCSM	3.010	2.332 (vlastiti izvori) 336 (druge knjižnice) 335 (strani servisi)	7
Vanjski	160	119	41
Ukupno	3.170	3.122	48

#### *Tematsko pretraživanje biomedicinskih baza podataka*

Od lipnja 2011. godine, na zahtjev korisnika vrši se tematsko pretraživanje biomedicinskih baza podataka u opsegu koji omogućuje postojeći broj knjižničarskih djelatnika. Traženje podataka o indeksiranosti časopisa ili radova u sekundarnim publikacijama (Current Contents, Index Medicus), te citiranosti autora također se obavlja u ograničenom opsegu zbog premalog broja stručnih djelatnika. Zbog toga se težište stavlja na poučavanje korisnika.

#### *Poučavanje korisnika*

Poučavanje korisnika odvija se na mrežnim stranicama knjižnice KBCSM,<sup>4</sup> kao i pomoću tiskanih obavijesti/letaka za korisnike, kroz predavanja i prezentacije, ra-

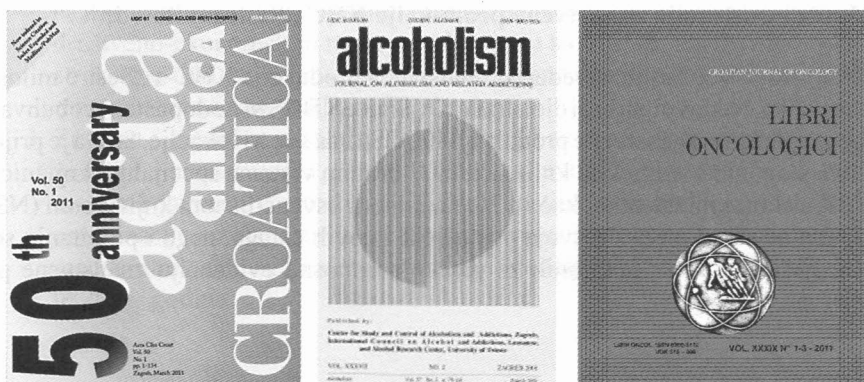
<sup>3</sup> SUBITO je knjižničarski servis koji omogućuje nabavu kopija članaka iz knjižnica u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj.

<sup>4</sup> Knjižnica. Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“. Dostupno na: <http://www.kbcm.hr/hr/knjižnica/> [citirano: 2013-06-12].

dionice, individualnu poduku ili poduku u malim skupinama. Teme koje se obrađuju, obuhvaćaju pronalaženje radova u bazama dostupnim kroz CARNet, tematsko pretraživanje baza podataka, upute za citiranje literature, upute u kojem časopisu objaviti znanstveni rad te upute za upis radova u bibliografsku bazu (CROSBİ) – npr. pravilan oblik imena i prezimena znanstvenika, naziv ustanove itd.

#### *Potpora knjižničara izdavačkoj djelatnosti*

KBCSM izdaje tri medicinska časopisa *Acta clinica Croatica*, *Libri Oncologici* i *Alcoholism* (Slika 1). Voditeljica knjižnice članica je uredništva časopisa *Acta Clinica Croatica* od lipnja 2011. godine i obavlja poslove vezane za zaprimanje i pohranjivanje rukopisa, postupak recenzije, kontaktira s tiskarom i lektorom te brine o ostalim administrativnim poslovima.



Slika 1. Časopisi koje izdaje KBC „Sestre milosrdnice“

Časopis *Acta Clinica Croatica* započeo je izlaziti 1962. godine pod nazivom *Anali Bolnice Dr. Mladen Stojanović*, a prvi glavni urednik bio je prof. dr. sc. Vladimir Hudolin. Godine 1991. časopis mijenja naziv u *Acta Clinica Croatica*, a od 1996. godine izlazi na engleskom jeziku. Od godine 2000. časopis ima i elektroničko izdanje dostupno na mrežnim stranicama Bolnice<sup>5</sup> i portalu hrvatskih znanstvenih časopisa Hrčak.<sup>6</sup> Godišnje izlaze četiri broja i jedan do dva suplementa. Časopis je indeksiran u bazama EMBASE, PubMed/MEDLINE (od 2008. godine), Science Citation Expanded/Web of Science (od 2007. godine) i Scopus (od 1996. godine). Faktor utjecaja za 2009. godinu bio je 0,188; za 2010. godinu 0,384, za 2011. godinu 0,254, a za 2012. godinu 0,280. U bazi SCI Expanded od 2007. do 2012. godine uvršteno je 467 radova

<sup>5</sup> Acta Clinica Croatica. Dostupno na: <http://www.acta-clinica.kbcm.hr/> [citirano: 2013-06-12].

<sup>6</sup> Acta Clinica Croatica. Hrčak : portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske. Dostupno na: <http://hrcak.srce.hr/acta-clinica-croatica> [citirano: 2013-06-12].

objavljenih u časopisu *Acta Clinica Croatica*, a 123 rada dobila su 277 citata, od čega su 61 autocitati.

Klinika za tumore KBCSM-a izdavač je časopisa *Libri Oncologici*. Prvi svezak tiskan je 1972. godine, a od 1993. godine radovi se objavljuju na engleskom jeziku. Godišnje je izlazilo jedan do tri brojeva, a od 1999. godine samo jedan trobroj. Časopis je indeksiran u bazi Excerpta Medica.

Časopis *Alcoholism : Journal on Alcoholism and related Addictions* izdaje Centar za istraživanje i kontrolu alkoholizma i drugih ovisnosti Klinike za psihijatriju KBCSM-a od 1965. godine na engleskom jeziku (dva dvobroja godišnje).<sup>7</sup> Časopis je uvršten u indeksne i citatne baze Addiction Abstracts, ADONIS, BIOSIS/Biological Abstracts, EMBASE, PsychINFO, Psychological Abstracts, Sociological Abstracts, the Alcohol and Alcohol Problems Science Database (ETOH) i Scopus.

### **Knjižnica i evidencija znanstvene produkcije KBC „Sestre milosrdnice“**

Kao što je već ranije navedeno, znanstvena produkcija KBC-a „Sestre milosrdnice“ je velika. Nedovoljan broj djelatnika Knjižnice KBCSM ne dopušta sveobuhvatno i sustavno praćenje znanstvene produkcije KBCSM na sve tri lokacije. Stoga je prijeko potrebna suradnja s bolničkim knjižnicama, s drugim vrstama specijalnih knjižnica, s visokoškolskim knjižnicama, kao i s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom (NSK) u Zagrebu ne samo u cilju razvoja postojećih i novih usluga, nego i po pitanju softverskih rješenja i alata potrebnih za praćenje odnosno evidenciju znanstvene produkcije.

### **Uključivanje specijalnih knjižnica u „Akcijski plan za znanost i društvo“**

Radna skupina Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (sastavljena od medijskih djelatnika, djelatnika u sustavu znanosti te zaposlenika MZOS-a) izradila je Akcijski plan za znanost i društvo, čiji je glavni cilj sustavan pristup znanosti kao društvenoj vrednosti, prema komunikaciji, promociji i afirmaciji znanosti u tom kontekstu, prema državnim i institucijskim politikama afirmacije znanosti u društvu. Plan je objavljen 20. prosinca 2012. godine i dostupan je na stranicama MZOS-a.<sup>8</sup> U zaključku tog dokumenta ističe se da Akcijski plan za znanost i društvo počiva na četiri međusobno povezana, ali ipak donekle različita tematska kruga – (1) društveno odgovorna znanost, (2) znanstvena kultura i obrazovanje, (3) znanstvena politika i građani te (4) znanost i mediji – koji su sukladni glavnim ciljevima europskog akcijskog plana (promicanje znanstvene kulture kao kompleksa znanja i društvenih

<sup>7</sup> Alcoholism. Dostupno na: <http://www.alcoholism.kbcm.hr/> [citirano: 2013-06-12].

<sup>8</sup> Akcijski plan Znanost i društvo. Dostupno na: <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=19394> [citirano: 2013-06-12].

vrednota koji promiče znanost, približavanje znanstvenih politika građanima i utemeljenje javnih politika na društveno odgovornoj znanosti).

Knjižnice, pogotovo specijalne, mogle bi se uključiti u aktivnosti navedene u sklopu tematskih krugova ovog Akcijskog plana:

1. Društveno odgovorna znanost kroz cjelovitost znanstvene bibliografije i dostupnost istraživačkih podataka – predlaže se uspostava cjelovite i ažurne domaće baze znanstvene bibliografije. Nositelji su MZOS, NSK, Institut „Ruđer Bošković“ (IRB), a rok je 2015. godina. Ciljne skupine su ustanove i znanstvenici, a mogući izvor financiranja su EU-fondovi. Također se predlaže uspostava baze s istraživačkim podacima i neobjavljenim rezultatima (javna dostupnost 5 godina nakon završetka istraživanja), nositelji su MZOS, ustanove sustava, a rok je 2015. godina. Ciljne skupine su znanstvene ustanove i visoka učilišta, a mogući izvor financiranja su EU-fondovi.
2. Znanstvena politika i građani – predlaže se sustavno informiranje građana i medija o aktivnostima i postignućima znanstvenika i njihovoj povezanosti s društveno-ekonomskim razvojem. Nositelji su MZOS, znanstvene ustanove, strukovne udruge, a provodi se stalno. Ciljne skupine su građani i mediji, a mogući izvor financiranja su EU-fondovi.
3. Znanost i mediji – predlaže se promicanje aktivne uloge znanstvenih organizacija i znanstvenika u komunikaciji s javnošću i sustavno informiranje medija i javnosti o istraživačkim aktivnostima znanstvenika i znanstvenih organizacija uz uspostavu središnjeg servisa/portala sa znanstvenim informacijama za domaću i stranu javnost. Nositelji su MZOS, NSK, IRB, a rok je 2016. godina.

## Knjižnice i svijet znanstvenih informacija

Usprkos mračnim predviđanjima o nestanku knjižnica i knjižničara u fizičkom smislu koje se intenziviraju devedesetih godina dvadesetog stoljeća, uloga knjižnica u svijetu znanstvenih informacija se reformira. U članku objavljenom u ožujku 2013. godine u časopisu *Nature*, Monastersky komentira odluku Obamine administracije o osiguravanju javnog pristupa publikacijama i podacima koji se financiraju iz saveznog proračuna te vidi knjižnice kao aktivne partnere u postupku istraživanja koji pružaju pomoć u prikupljanju, pronalaženju, označivanju, čuvanju i korištenju podataka.<sup>9</sup> Dakle, tradicionalna uloga knjižnice u nabavi i pohrani građe transformira se u „novu uslugu“ pohrane, obrade i trajnog čuvanja znanstvenih podataka i radova te pružanje pristupa tim podacima. Knjižničari su stručnjaci koji mogu i znaju osigurati da pohranjeni radovi i podaci istraživanja budu pravilno opisani i pohranjeni u cilju dugo-

<sup>9</sup> Monastersky, R. Publishing frontiers : the library reboot. // *Nature* 495, 7442(2013), 430-432. Dostupno na: <http://www.nature.com/news/publishing-frontiers-the-library-reboot-1.12664> [citirano: 2013-06-12].

trajnog čuvanja i korištenja. Knjižničari mogu pomoći znanstvenicima u upravljanju znanstvenim podacima te sudjelovati u objavljivanju znanstvenih radova i podataka.

### **Zaključak**

Zbog malog broja knjižničkog osoblja u specijalnim knjižnicama, pitanja potpore znanstvenom radu i produkciji, praćenja znanstvene produkcije te arhiviranja, organizacije i dugotrajnog čuvanja znanstvenih informacija moguće je riješiti kroz suradnju s drugim knjižnicama i knjižničarima te kroz osiguravanje računalnih programa i alata za pohranu, obradu i čuvanje tih podataka. Jačanje uloge knjižnice KBCSM u znanstvenoj produkciji matične ustanove i doprinosu djelatnika KBCSM afirmaciji znanosti kao društvenoj vrijednosti moguće je ostvariti kroz poučavanje djelatnika KBCSM u evidentiranju znanstvene produkcije kao i u informiranju javnosti o istraživačkim aktivnostima znanstvenika i znanstvenih ustanova. Osim povećanja broja knjižničkih djelatnika, potrebna je inovativna suradnja knjižnice KBCSM s bolničkim i drugim specijalnim i visokoškolskim knjižnicama te NSK, osobito po pitanju korištenja sredstava iz vanjskih izvora ili fondova EU.

### **Literatura**

- Acta Clinica Croatica. Dostupno na: <http://www.acta-clinica.kbcm.hr/> [citirano: 2013-06-12].
- Acta Clinica Croatica. Hrčak : portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske. Dostupno na: <http://hrcak.srce.hr/acta-clinica-croatica> [citirano: 2013-06-12].
- Akcijski plan Znanost i društvo. Dostupno na: <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=19394> [citirano: 2013-06-12].
- Alcoholism. Dostupno na: <http://www.alcoholism.kbcm.hr/> [citirano: 2013-06-12].
- Bibliografija CROSBİ. Dostupno na: [http://bib.irb.hr/o\\_projektu](http://bib.irb.hr/o_projektu) [citirano: 2013-06-12].
- Klinička bolnica „Dr. Mladen Stojanović“ : Zagreb : 1845-1985. / ur. Vladimir Hudolin. Zagreb : Klinička bolnica „Dr. Mladen Stojanović“, 1985.
- Knjižnica. Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“. Dostupno na: <http://www.kbcm.hr/hr/knjiznica/> [citirano: 2013-06-12].
- Monastersky, R. Publishing frontiers : the library reboot. // Nature 495, 7442(2013), 430-432. Dostupno na: <http://www.nature.com/news/publishing-frontiers-the-library-reboot-1.12664> [citirano: 2013-06-12].